

ENSAM BEHÖVER INGEN KÄNNA SIG

Skolorna ha börjat på nytt. I städerna fyllas de stora kasernerna med myllrande småtingar, 30—40 i varje klass, och på grusfyllda gårdar stimmar och stojar en månghundrahövdad skara.

Men som verklig kontrast står skolan i havsbandet, som bara har 7 elever, representerande tre olika klasser, och det är den lilla skolan på Harö, antagligen Sveriges allra minsta.

Harö ligger längst ute i havsbandet, f. ö. i trakterna av Sandhamn och Möja, och det är ingen stor ö. Allt som allt

Lärarinnan i Sveriges minsta skola, där man halva året är fullständigt avskuren från yttervärlden, berättar här om hur hon lyckats lösa ensamhetsproblemet.

är det väl ungefär 75 personer, som bor där i sina röda små stugor omgivna av täppor, där ringblommor och astrar just nu trotsa höstkylan. Men kliver man i land och vandrar över klipporna, så hittar man i skogsbrynet det lilla skolhuset med det lilla lilla skolrummet, som bara rymmer några få pulpeter. Och där sitter

just nu de sju småtingarna fulla av förväntan inför den kommande terminen.

Det är nog ett problem att vara lärarinna i yttersta havsbandet, i synnerhet om man är född stadsbo och van vid allsköns bekvämlighet. Men fröken Linnea Dahlén hör till de lyckliga, som
(Forts. å sid. 54.)

Ovan t. v.: Här är småtingarna vid skolgrindens till sin älskade skola.

Ovan t. h.: Fröken och hennes småtingar vid skolstaket. Att de tycker om varann, behöver nog ingen tvivla på.

T. v.: Bryggan vid Harö är en typisk skärgårdsbrygga, och där stå alla jordgubbslådorna uppstaplade, som ger Harö sin rikedom.

Nedan t. v.: I skogsbrynet inte långt ifrån byn ligger den idylliska lilla skolan, som bara har 7 skolbarn.

T. h.: Och här är man mitt uppe i arbetet.

(Foto Oscar Norberg).

100% utdelning om Ni köper **KRONOLJA**

Denna innehåller nämligen 100 % rent vegetabiliskt fett och är därigenom synnerligen dryg vid stekning och flottyrkokning. I sistnämnda fall kan Kronoljan silas och användas på nytt. Det är med andra ord god kupongekonomi att utdryga matfetteransonen genom att använda

REYMERSHOLMS

KRONOLJA

100 % rent veg. fett

Jul- & Nyårskort. Prover gratis!

Vackra kort. Billiga priser.

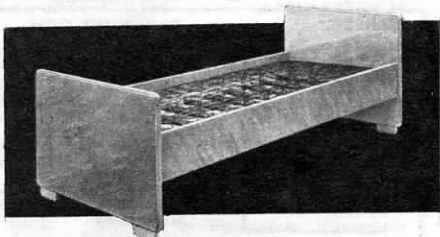
Jul- & Nyårskort 8 färg. Pr. 100 st.	1:—
" " " " " " " " " "	1:50
" " Lyxkort " " " " " "	1:75
" " Guld-Lyxkort " " " " " "	2:—
" " hamrad kartong " " " " " "	2:50

Prislista & Julartiklar och korta varor

Strålin & Persson, Korsnäs.

SKRIV DAG!

STORVIKS kompletteringssängar

bör ihåggas då köp föreligger. Vi tillverka flera typer och även en- och tvåbäddsschälslonger, alla i trevliga utföranden. Stålräsar- och övermadrasser. Kupongfria. Baby-sängar m. m. Illustrerad priskurant gratis på anfordran. • Möbelhandlaren på Eder plats säljer våra varor.

P. J. OLSSONS SÄNGFABRIK, Storvik H.

Ensam behöver ingen känna sig.

(Forts. fr. sid. 27.)

kunna växa sig samman med omgivningen. När hon för 15 år sedan tillträdde platsen på Harö, var hon alldeles nyexaminerad och kom direkt från Kalmar. Hon kom just, när Harö var som grannast, när lövskogen färgades i gult och rött och när ännu skärgårdsångaren lade till vid bryggan. Men snart nog byttes idyllen. — Redan fram emot jul upphörde nämligen all båtförbindelse med yttervärlden, och sedan ligger Harö isolerat under fem månader.

»Det värsta är, att det finns ju ingen handelsbod på ön», säger fröken Dahlén. »Och i synnerhet i dessa ransoneringstider är det inte så gott att klara uppköpen på en gång. Men jag brukar försöka ta mig in till Sandhamn eller Möja tre gånger under vintern, och sedan dra varorna med skidkälke över isarna till Harö. Och vad posten beträffar, hämtar vi den vid isrännan ett par gånger i veckan. Ibland får man skida fram och tillbaka 4—5 timmar och försöka hålla sig varm, medan man väntar på att ångbåten skall dyka upp ur mörkret och tjockan.

Det värsta när man kommer direkt från storstaden, är mörkret och ensamheten. Det har man kanske svårast att vänja sig vid. Men hur det är, går det bra det med. Och så håller vi så mycket av varann, alla familjerna därute. Ja, vi är egentligen bara en enda stor familj. Ingen tvekar, om det gäller att hämta en barnmorska i Sandhamn, eller forsla en avliden över isarna till Djurö, även om det är aldrig så mycket storm och vintermörker. Och ingen tvekar, om det gäller att dela med sig av det ena och andra.

Alltemellanåt ligger det en karamell på katedern. Och när jag frågar mina ungar, var den kommit ifrån, myser man hemlighetsfullt. Och då gäller det att gissa, och det brukar inte vara så svårt, i synnerhet om det är fråga om födelsedags- eller namnsdagskarameller. Man vill, att 'fröken' alltid ska få sin del av allt.

Men det mest förtjusande är, när jag förra våren fick 6000 jordgubbsplanter av barnens föräldrar», fortsätter fröken Dahlén. »Aldrig har jag blivit så glad förr. Jag har nämligen följt Haröbornas exempel och blivit jordbrukare.

Hade någon sagt mig något sådant i Kalmar, skulle jag ha skrattat. Men här i Harö lever man på sina jordgubbar. I det fallet är Harö minst lika beryktat som Möja. Förr när man skulle lita sig till fisket, var det fattigdom och nöd, men i och med att man kom på att odla jordgubbar, är varenda familj välbärgad. Bara i sommar har det skickats in 75.000 liter jordgubbar från Harö till Stockholm. Och vad det betyder, ekonomiskt, inses lätt.

Men så är jordgubbstiden också en bråd tid. Då hjälpas vi åt allesammans att plocka. Och vi plockar inte bara på

de egna åkrarna utan också åt varann, så att inte bären ska förstöras. Jordgubbslanden ligger f. ö. mitt i skogen litet här och var, varhelst det finns en öppen glänta.

Nå, förra året, när alla började agitera för grönsaksodling, ville jag inte vara sämre. Jag fick f. ö. idén genom Husmodern. Och så grävde jag upp en gammal äng och började odla potatis och arter och allsköns grönsaker. Och där skördade jag inte mindre än 15 tunnor potatis. Men har man en gång fått smak för odling, så vill man ha mer. Och så köpte jag in en liten bit vildmark, som inte varit uppodlad på över 30 år. Och där grävde jag och röjde mark, och högg ner buskar och satte jordgubbsplanter. Alla förutspådde mig, att första året får man ingen skörd. Men alla spådomar till trots har jag ändå i sommar skördat 800 liter jordgubbar på min nyodling. Och skulle haft det dubbla, om inte ollonborrharna varit, som ätit upp en massa planter för mig. Men alla angripna planter gräver jag upp, varpå jag plockar bort larverna för hand och ersätter plantorna med nya.»

»Men behövs det inte otroligt med gödsel?»

»Inte här», säger fröken Dahlén. »Marken är en mangelhaltig lera, som är alldeles särskilt bra just för jordgubbar. Själv har jag bara använt mig av litet konstgödning, det är allt. Och ändå bär de nysatta plantorna så här rikt.

Och nu har jag tänkt att så småningom bygga en liten stuga vid min jordgubbsodling. För redan nästa år kommer antagligen skolan att dras in. Det är vår stora sorg här på Harö. Särskilt föräldrarna är inte glada att behöva inackordera sina barn på Djurö och leva skilda från dem hela vintern. Vi ha tiggat och bett till myndigheterna att få ha vår lilla skola kvar, men ingen vet hur det blir. Men blir det Djurö, vill jag i alla fall ha mitt lilla bo kvar på Harö, som jag älskar och där jag vuxit mig fast. Och här ska jag bo om somrarna.»

Men fröken Dahlén är inte bara lärarinna och jordbrukare, hon väver mattor och hon målar tavlor, och hon tvekar inte, om det gäller att sy en kjol åt någon av gummorna på ön eller att hjälpa en annan att konservera. Och när kyrkoherden kommer från Djurö för att hålla predikan någon gång, sköter hon orgeln och ringer i den lilla klockstapeln på skolbacken.

Men för barnen är hon den bästa lilla mamma, som tänkas kan. Det händer alltemellanåt, när barnen från öarna måste vandra över isen för att komma fram till skolan, att de plumsa ner sig i vakarna. Då klär hon av dem och stoppar dem helt resolut i sängen, när de äntligen kommer fram till skolan, så att det inte ska bli någon lunginflammation på kuppen.

Man förstår, att Haröborna är glada i sin lärarinna, minst lika glada som hon i dem. Och man känner sig minst lika vemodig som de, om denna lilla idylliska skola skulle upphöra att finnas till.

Vivi.